

MONÓLECH

LOS PLANYS D' EN JOAN GARÍ.

DE

JAUME RULL JOVE

Ex. n° 4566 —

Surt aquest Fray del fons de Montserrat. Es home encongit y pelut de pert tot arreu. Badalla com las personas, y diu:

Vinch de fer una bacayneta. Fa un quant temps que no faig més que dormir. No sé si son els núvols de dia ó la serena de nits, que m' han suptat; pero, es el cas, que d'ençà qu' exerceixo d'aixó de penitent silvestre, may havia tingut aquesta malura d'ensopiments.

¡Tot em cansa! De tot faig escarafalls! Ni menjo l' herba de gust,

'm dona pler lo pasturar. La farigola 'm reprén; el boix, aquell boix que ja 's porta la cullera y qu' avants menjava ab tant delit, ja no 'l puch roseigar; fins l' arrel de malvi hi aburrit, y se 'm posa malament.

Si aixó dura (y 'm temo que durarà!) se 'm ferá molsa á las barras y verdet als caixals.

Tot lo sant dia
l' eco d' aquets
turóns respón
als meus badi-
llalls. (*Badal'a,
y l' eco respón
al lluny: Aaah!*)

Per mandra d'
anar dret, molts
ratos camino de
quatre mans, y
ni humor tinch
per passarme la
pinta espessa ni
per tallar-me las
unglas.

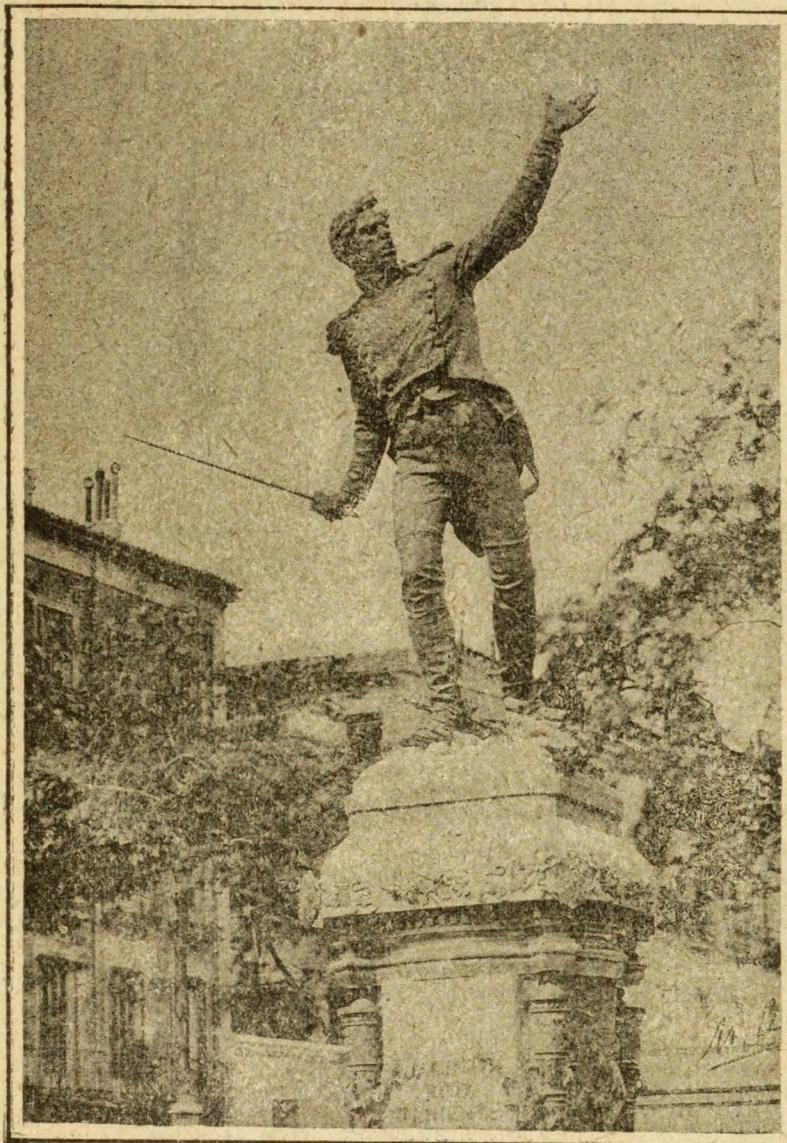
M' he tornat
que no 'm con-
nech! Jo tant
complet y tant
arreglat de mo-
dos, ni torno las
visitas als ermit-
ans, ni m' hi
cartejo, y, de
culpa en culpa,
quedo com un
toixonet.

Y se 'm pican,
y, es clar, ningú
'm vè á veure, y
visch sol, tan
sol, que fa dos
mesos que ni un
mal dissapte hi
fet de la cova.

¡La pobra co-
va! Qui t' ha vist
y qui 't veu, y
qui havent-te
vist y veyente,
no plora ó so-
miqueja solza-
ment?

Avans, de ne-
ta qu' era sem-

ESTÁTUA DE MARIANO BENLLIURE

LO TINENT RUIZ, hérroe de la Independencia espanyola.
(Estátua erigida á Madrid).

blava un niu de tosca ó una col-y-flor vista per dintre. Fins cortinetas
hi tenia, y una taula de nit, y un globo de vidre ab un aucell dissecat,
dintre.

Avuy, sino fossin las humitats que s' hi fan, el dissecat foia jo; y la
cova, en comptes de cova de gent de bé, sembla de penitent calavera.

Es veritat que, en quant á calavera, hi sigut dels més *curridus!* Del
joch al vi, del vi al joch, y d' aquest al amor; que d' aixó d' estimar, en
vaig fer massa!

Pero avuy, Joan, ets persona reposada, y ja no t' escau la bohemia
ni 'l viure en una cova de mals endressos.

Apunte per un quadro (per J. Llovera).

Avuy tens de purgar lo qu' has fet, fer bogada moral, y tenir conducta y *asseo*; que 's pot ser penitent y fins anar net de bogada.

¡Ay Senyor! Al pensar que, quan feya de persona, portava las camisas rentadas ab ayguardent aromátich; que may una cama la duya del mateix color que la seva pariona, per complimentos y tendencias á la moda, y que 'l meu cos era un pa de trenzillas y ruijas y sachsóns y brodaduras!

¡Al pensar (¡qui 'm vegi aral!) qu' era un dibuix de vidriera, primet, galtoner, fins ros (qu' es prenda que no 's compra), rosat de galtas y rissat de cabell!

¡Al pensar qu' era un jove de cantonada de retaule!

ESTUDI (per J. Juliana).

LECTURA INTERESSANT (per J. Salas).

¿Qu' es mes interessant: la lectura ó la lectora?

perdut una dona, y no la troban?—Aneu á cal Joanet, qu' ell porta el Debe y l' Haber del sexo maco.

¡Y sempre aixís, valga 'm Deu!

Tot l' any, facturant donas y traginant-las á coll d' un cap de regne á l' altre; tot l' any, malmetent honras y escapsant guerreros de bé; tot

Y ab tot aixó, currido aixís de nits com de dias! Fins pis teniam ab los companys. Un tercer pis, que 'n deyan «dels tranquils góticxs,» ahont hi ballavam la sardana, y, tot bromejant, trencavam pisa.

Dias hi havia que, sortint d' allí, presos un xich de la beguda, anávam encare á fer més broma á n' als torneigs y á estovarnos las corassas, ja per puntillos, ó per l' honor compromès d' alguna dama que n' era.

Tenia acaparadas las flors naturals de tot el terme.

Els feudalots tremolaven més aviat de por que de bravura, perque tenia un cop de llansa de través, aixís á l' esgayada, que cada volta que 'n feya ús (y n' abusava) queya mort un guerrero á millor vida, y ferida, á millor vida també, una donzella. Quan ne veya alguna que girava 'ls ulls en blanch, anava á tornar-la com una pruna madura, y ella 'm queya, á n' els meus brassos, desmayada... ¡Vinga un cavall blanch, y guitarra y donas á bras al estracter, y... disgustos á las familias.

¿Qu' ahont ha anat á fer cap l' Andulia, l' Esmersinda ó la Brunienda?—No ho preguntéu: En Gari las deu fer viatjar per despejarlas!—¿Que s' ha

l' any, aburrit de no aburrir-me, esperant l' arrepentiment per las horas de vagancia.

Aquéstas van venir (que, mireu, tot ve), y, tocat del cor, vaig cambar la vida ayrrada de ciutat per l' ayrejada de montanya.

¡Valga 'm els set ermitans!

¡Prou m' ho creya viure an' aqui, sossegat com un ninot de pessebre! Y prou hi haguera viscut, sino m' ha-guessin dut aquell be de Deu de Witilde! — Quina minyona, minyóns! ¡Quin pet de trenas y qui-na lluminaria d' ulls! ¡Quin despejo an' el parlar, y quin brassejar tant honest!

Al veure-la, vaig perdre el Montserrat de vista... y part dels coneixements! Per qué, ni quan teniam el pis, n' haviam robat cap com aquella!

Me va dir son pare, un tal Wifredo, que tenia de curarli els mals es-perits del cos.

¡Qu' havia de curar, qu' havia jo, pobre de mí, si ella me 'ls encomanava; qu' havia de curar, si alló, en classe de dona, era un ángel que no li esqueya la terra!

¡Pobreta! Fet y fet, la vaig tenir de matar!

Un cop morta, 'm vaig quedar més mullat qu' un peix de globo; y, ¡ay, que tinch! ¡ay, que no tinch! em va sortir la brotada.

¡Tot jo em vaig tornar un *manguito*! Mireu-me are. Fet de simolsa, brut y pelut, semblo una bestia. Semblo una marmota arnada.

¡Ay, sí! Ja m' arno com una pell de tigre, y 'm clapo, y fins crech que mudo; per qué ni cantera gasto, ni humor tinch de posar-me bandolina.

Avans, m' afeytava; pero ara deixo fer al pel, y la mosca s' ha apoderat de mi, y jo, que tant havia fet l' os, os m' hi tornat en persona.

Em prenen per altri, y á cops de ballesta, 'm desballestan. El bestiar fuig de mi, y no tinch salut ni pessetas.

Perque no faig re de calaix! Res! El nostre ofici está molt abandonat!

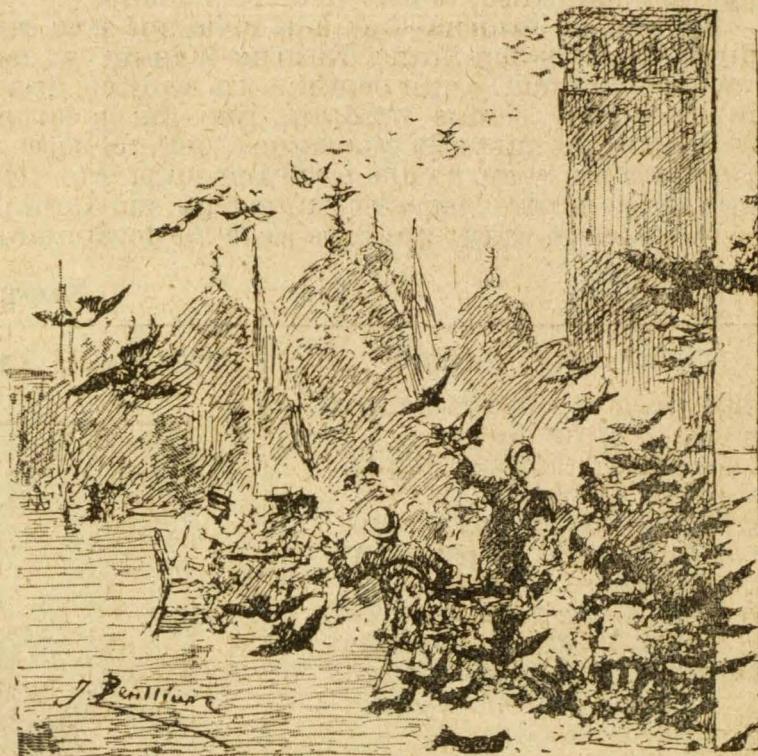
La competencia l' ha mort que ni á dar em volen el pel!

Ay! que mès ay, m' ho veig venir, jo acabaré embalsamat.

Acabaré com acabem els solitaris... nadant ab oli adindre un globo allá al aparador de cal apotecari. ¡Quina planta fare! Semblaré una veta sevillana.

Si, al menos, no hagués d' anar á parar al extranger; pero els faré goig an' els sabis! Els agradan pessas com jo! Ells hi aprenen ab aquelles extranyesas y ens fan servir de vacuna.

Perque jo ja sé el que tinch! Aquest pel meu es un desitj: no hi ha més: desitj d' os ó d' altra bestia peluda.

BOCETO (per J. Benlliure).

¡Desitjant em va venir, y desitjant no me 'l puch treure! Que tot ho hi probat! Si be tot han de ser remeys per dintre, que per fora me 'n priva aquest forro que tragino encastat, com un conna.

Ja estich tip de mi mateix y de veure turóns en punxa. Ja 'n tinch prou de fer el solitari. Voldria fer la barrotada; que tant mirar á vista de pájaro em cansa, tenint vista de persona.

Joan Gari, entorna-t' en á la cova, qu' aixó es la lluna, es una lluna peluda, pero es ben lluna. Entorna-t' en-hi, y espera, qu' aquest pel se 't torni blanch, y que semblis un anunci, que blanch y tot será pel que durá qua. Temps vindrán, que 'm posarán en romansos, y 'l ferán sortir als misteris, que aquest pel, pel será d' anomenada. Cada cabell será un vers, y cada arrel una solfa; que plé de solfas hi viscut y entre solfas moriré, esperant la veu qu' em digui:
«Leyantate, Fray, que Dios ya te ha perdonado.»

Alanta!

Ex. n°

¿ FEM LAS PAUS ?

¿Es dir, que estás enfadada?
vejam, tu dirás de qu'é,
lo qu' es jo, te ho juro nena,
no se que t' hagi fet ré.

¿No t'hi dat probas á dojo
de lo molt que t' hi estimat?
vaja, digasme, contesta,
¿ab que't puch havé agravia?

Tú sabs bé que jo t' estimo
com no t' ha estimat ningú....
si eix amor corresponías....
aixó, sols pots dirho tú.

Ants me veyas ab agrado
y hasta ab cara complacent
y ara 'm miras de cert modo,
la vritat, ben diferent.

¿A qué vé cambi tan brusco?
Es que algú de mí t' ha dit....
No ho creguis, no, tonterias,
dictadas sols pe'l despit.

Ves si jo que tant te estimo
tindria.... no ho creguis pás!
tot son dimes y diretes
que no tens de ferne cás.

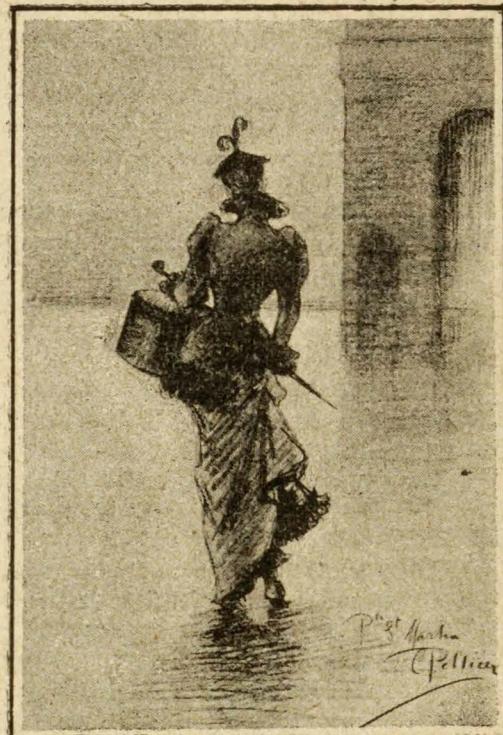
Jo puch sé un xicot alegre,
hasta un xich esbojarrat;
pero ¿jo tenir tapujos?....
¡no 'm fassis di un disbarat!....

Vaja, vaja, dona, creume;
no te escoltis á ningú,
fesme com' ans bona cara
perqué vull tornar bé ab tú.

Quatre excusas ben donadas,
paraulas dolsas y suaus,
singleteig indispensable,
y veurás com fem las paus.

RAMÓN RAMON.

TIPOS DE PARÍS (per C. Pellicer)

En la Porte Saint Martin.

EPÍGRAMA

—Qué li passa á D. Arcís
qu' está tant trist, D. Ignés?
—Al pobre li passa 'l més
y com ha de pagá 'l pis
no deu tenir prou dinés.

J. M.ª BERNIS.

XISPA

Un subjecte que tenia 'l nás fenomenal, conversava ab un amich,
quan aquest, al despedirse, de cop li digué:

—Que Deu vos dongui salut á tú y á la companyia. T. T. T.